

Predmet C-500/19

**Sažetak zahtjeva za prethodnu odluku sastavljen na temelju članka 98.
stavka 1. Poslovnika Suda**

Datum podnošenja:

1. srpnja 2019.

Sud koji je uputio zahtjev:

Oberster Gerichtshof (Austrija)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

28. svibnja 2019.

Podnositelj revizije:

Puls 4 TV GmbH & Co. KG

Druga stranka u revizijskom postupku:

YouTube LLC

Google Austria GmbH

Predmet glavnog postupka

Tužba za prestanak povrede i naknadu štete zbog povrede autorskog prava.

Predmet i pravna osnova zahtjeva za prethodnu odluku

Tumačenje prava Unije, članak 267. UFEU-a

Prethodna pitanja

1. Treba li članak 14. stavak 1. Direktive 2000/31/EZ tumačiti na način da operater internetske videoplatforme kao davatelj usluga smještaja informacija na poslužitelju preuzima aktivnu ulogu koja dovodi do gubitka izuzeća od odgovornosti zato što dodatno uz stavljanje na raspolaganje prostora za pohranu stranog sadržaja obavlja popratne djelatnosti ili korisniku nudi:

- prijedloge videozapisa prema temama;
- olakšavanje pretraživanja za posjetitelje prema elementima naslova ili sadržaja putem popisa sadržaja pri čemu korisnik može odrediti elemente naslova ili sadržaja;
- stavljanje na raspolaganje online uputa o korištenju usluge („Pomoć”);
- uz dopuštenje korisnika videozapise koje je učitao korisnik povezuje s oglasima (međutim, ne vlastito oglašavanje operatera platforme) prema korisnikovu izboru ciljne skupine?

2. Je li u skladu s člankom 11. prvom rečenicom Direktive 2004/48/EZ nacionalna pravna situacija prema kojoj obveza prestanka povrede za davatelja usluge smještaja informacija na poslužitelju (posrednika), koji ima aktivnu ulogu kao pomagač u povredama svojih korisnika, postoji samo uz pretpostavku da je pomagač svjesno pomogao korisniku pri počinjenju povrede, ili tu odredbu treba tumačiti na način da države članice ne mogu zahtjeve za prestanak povrede nositelja prava protiv pomagača uvjetovati svjesnim pomaganjem korisniku u počinjenju povrede?

3. Treba li odredbe iz članka 12. do 14. Direktive 2000/31/EZ o odgovornosti posrednika smatrati horizontalnim ograničenjima odgovornosti koje svaki posrednik u neutralnoj ulozi može koristiti čak i ako se njegova aktivnost u kontekstu autorskih prava treba kvalificirati kao samostalno izvedeno priopćavanje javnosti?

4. Treba li članak 14. stavak 3. (također članak 12. stavak 3. i članak 13. stavak 2.) Direktive 2000/31/EZ, članak 8. stavak 3. Direktive 2001/29/EZ i članak 11. treću rečenicu Direktive 2004/48/EZ tumačiti na način da je izuzeće od odgovornosti u skladu s člankom 14. stavkom 1. Direktive 2000/31/EZ na raspolaganju davatelju usluge smještaja informacija na poslužitelju (posrednik) u neutralnoj ulozi i u slučaju kada je protiv njega podnesen zahtjev za prestanak povrede te da je stoga i sudski nalog za prestanak povrede protiv takvog posrednika dopušten samo ako on ima stvarno znanje o protuzakonitoj aktivnosti ili informaciji, ili je takav sudski nalog za prestanak povrede dopušten već i ako davatelj usluge smještaja informacija na poslužitelju nakon konkretne opomene odmah ne ukloni sadržaje za koje se tvrdi da povređuju prava ili im ne onemoguću pristup, a postojanje povrede se potvrdi u sudskom postupku?

Navedene odredbe prava Unije

Ugovor o funkcioniranju Europske unije (UFEU), osobito članak 267.

Direktiva 2001/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2001. o usklađivanju određenih aspekata autorskog i srodnih prava u informacijskom društvu (SL 2001., L 167, str. 10.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 17., svezak 1., str. 119.)

Direktiva 2000/31/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 8. lipnja 2000. o određenim pravnim aspektima usluga informacijskog društva na unutarnjem tržištu, posebno elektroničke trgovine (Direktiva o elektroničkoj trgovini) (SL 2000., L 178, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 13., svezak 39., str. 58.)

Direktiva 2004/48/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o provedbi prava intelektualnog vlasništva (SL 2004., L 157, str. 45.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 17., svezak 2., str. 74.).

Navedeni nacionalni propisi

Urheberrechtsgesetz (Zakon o autorskim pravima, osobito članci 18.a, 81.

Gesetz über den elektronischen Geschäftsverkehr (Zakon o elektroničkoj trgovini, u daljnjem tekstu: ECG), osobito članci 13. do 17.

Kratki prikaz činjeničnog stanja, postupka i glavnih argumenata stranaka u glavnom postupku

- 1 Puls 4 TV, među ostalim, upravlja austrijskom televizijskom kućom.
- 2 Youtube (postupak pred Oberster Gerichtshofom (Vrhovni sud, Austrija) trenutačno se vodi između društva Puls 4 TV i Youtubea) upravlja platformom za videozapise www.youtube.com, na kojoj se na raspolaganju drže videozapisi koje su učitali korisnici i koje posjetitelji platforme mogu pregledavati. Youtube obavlja svoju djelatnost kao davatelj usluga smještaja informacija na poslužitelju i on pohranjuje sadržaje koje su učitali korisnici. U načelu ne postoji prethodno preispitivanje povreda autorskih prava.
- 3 Ako je korisnik suglasan s time, učitanim videozapisima dodaju se oglasi, što Youtube opisuje kao „unovčavanje”. To unovčavanje obavlja društvo grupe Youtube te se odvija potpuno tehnički i automatski.
- 4 Osim unovčavanja Youtube korisnicima nudi popratne aktivnosti koje se spominju u prethodnim pitanjima.

- 5 Youtube prima naknadu samo za stavljanje na raspolaganje svoje platforme za videozapise te stoga samo za pružanje svojih usluga kao davatelja usluga smještaja informacija na poslužitelju; djeluje isključivo na zahtjev korisnika koji moraju potvrditi da raspolažu s potrebnim autorskim pravima odnosno pravima korištenja. Raspolaže s automatskim sustavom preispitivanja koji na temelju obavijesti o uklanjanju odmah dovodi do onemogućavanja pristupa spornom videozapisu. Ako se utvrdi povreda, Youtube blokira sadržaje ili obustavlja račun predmetnog korisnika. U ovom slučaju Youtube je u svakom slučaju odmah nakon što je opomenom obaviješten o njegovim autorskim pravima uklonio videozapise koje je osporilo društvo Puls 4 TV.
- 6 Svojom tužbom za prestanak povrede društvo Puls 4 TV zahtijevalo je da se Youtubeu – na temelju članka 18.a stavka 1. Zakona o autorskim pravima – zabrani stavljanje na raspolaganje na www.youtube.com videozapisa koji sadržavaju audiovizualna djela koja je proizvelo društvo Puls 4 TV te koja su učitale za to neovlaštene osobe. Platformom kojom upravlja Youtube tehnički su omogućene povrede autorskih prava (priopćavanje javnosti u smislu članka 3. stavka 1. Direktive 2001/29/EZ). Youtube je preuzeo aktivnu ulogu. Platforme kao što je ona Youtubeova u velikoj mjeri nadilaze – ne samo zbog unovčavanja – položaj koji imaju davatelji usluga smještaja informacija na poslužitelju. Stoga Youtube ne treba smatrati davateljem usluga smještaja informacija na poslužitelju na kojeg se primjenjuje izuzeće nego davateljem sadržaja.
- 7 Youtube je uzvratilo da njegovo postupanje nije priopćavanje javnosti u smislu članka 3. stavka 1. Direktive 2001/29/EZ. U skladu sa sudskom praksom Suda EU pretpostavka za to je da operater platforme postupa namjerno kako bi svojim klijentima omogućio pristup zaštićenom djelu. Počinitelj povrede je korisnik, a ne operater platforme. Youtube se također ne može kvalificirati kao pomagač. Youtube može koristiti izuzeće od odgovornosti; Youtube pruža klasičnu uslugu davatelja usluga smještaja informacija na poslužitelju i nema aktivnu ulogu. Odgovoran je za povrede koje počine korisnici videoplatforme samo ako nakon dovoljno obrazložene opomene, unatoč stvarnom znanju o protuzakonitim sadržajima, odmah ne onemogućiti pristup takvim videozapisima ili ih ne ukloni. Te je obveze Youtube ispunio u okviru svojeg postupka povodom obavijesti o uklanjanju.
- 8 Prvostupanjski sud prihvatio je tužbeni zahtjev. Žalbeni sud prihvatio je žalbu koju je podnio Youtube te je odbio tužbeni zahtjev. Revizija koju podnosi društvo Puls 4 TV usmjerena je protiv te odluke.

Kratki pregled razloga zahtjeva za prethodnu odluku

Prvo prethodno pitanje (aktivna uloga davatelja usluga smještaja informacija na poslužitelju)

- 9 Člancima 12. do 14. Direktive 2000/31/EZ uređuju se izuzeća od odgovornosti za davatelje usluga pristupa informacijama koji strani sadržaj samo tehnički prenose,

kao i izuzeća od odgovornosti za davatelje usluga smještaja informacija na poslužitelju koji na raspolaganje stavljaju prostor za pohranu stranog sadržaja. Youtube treba klasificirati kao davatelja usluga smještaja informacija na poslužitelju.

- 10 Davatelj usluga smještaja informacija na poslužitelju treba biti samo ograničeno odgovoran za strane sadržaje jer u pravilu nema utjecaj na strani sadržaj korisnika te ne ispituje jesu li protuzakoniti. Stoga je presudan kriterij za neutralnu ulogu davatelja da on – ne izabirući ili mijenjajući sadržaj – strane sadržaje prenosi i/ili pohranjuje.
- 11 U skladu sa sudskom praksom Suda EU davatelj usluga smještaja informacija na poslužitelju gubi izuzeće od odgovornosti ako prestane sa svojom neutralnom aktivnosti u vezi sa sadržajem kojim se povrjeđuju prava te preuzima aktivnu ulogu koja mu omogućuje da utječe na sadržaj („poznavanje sadržaja”) ili uredničku kontrolu nad sadržajem (vidjeti Sud EU, C-236/08 do 238/08, Google France, t. 120.; C-324/09, L’Oreal, t. 113.).
- 12 Oberster Gerichtshof (Vrhovni sud) smatra da pokretanje prethodno navedenih popratnih aktivnosti ne znači aktivnu ulogu davatelja usluge smještaja informacija na poslužitelju.

Drugo prethodno pitanje (odgovornost kao pomagač za tuđu povredu)

- 13 Ako je Youtube svojim aktivnostima aktivno djelovao, dolazi u obzir njegova odgovornost kao pomagača za strane povrede koje su počinili korisnici. U ovom slučaju davatelja usluga smještaja informacija na poslužitelju treba smatrati „počiniteljem povrede” (u svojstvu pomagača) u smislu članka 11. prve rečenice (i članka 13.) Direktive 2004/48/EZ.
- 14 U skladu sa sudskom praksom Oberster Gerichtshofa (Vrhovni sud) odgovornost pomagača razlikuje se od odgovornosti izravnog počinitelja. Naime, pretpostavka za odgovornost pomagača je da je pomagač (kao treća osoba) svojim ponašanjem svjesno pomogao ili uopće prvotno omogućio povredu izravnog počinitelja. Stoga pomagač mora biti svjestan povrede.
- 15 U glavnom predmetu postavlja se prije svega u kontekstu članka 8. stavka 3. Direktive 2001/29/EZ i članka 11. prve rečenice Direktive 2004/48/EZ pitanje je li državama članicama samo dopušteno predvidjeti zahtjeve za prestanak povrede i protiv pomagača koji djeluju nesvjesno, ili moraju li države članice predvidjeti takve zahtjeve za prestanak povrede.

Treće prethodno pitanje (priopćavanje javnosti i izuzeće od odgovornosti)

- 16 U odnosu na kaznenu i građansku odgovornost davatelja (posrednika) Direktiva 2000/31/EZ polazi od sljedećeg sustava:

- 17 U skladu s člankom 15. stavkom 1. Direktive države članice ne mogu predvidjeti opću obvezu za davatelje usluga pristupa informacijama i smještaja informacija na poslužitelju da prate informacije koje prenose ili pohranjuju. Države članice također ne mogu obvezati davatelje da sami utvrđuju okolnosti o mogućoj protuzakonitoj aktivnosti korisnika koji se koriste njegovom uslugom. Nisu obvezni poduzimati aktivne mjere nadzora i pretraživati svoje poslužitelje za protuzakonitim sadržajima.
- 18 Istodobno se u člancima 12. do 14. Direktive 2000/31/EZ uređuju izuzeća od odgovornosti odnosno ograničenja od odgovornosti za posrednike. Odredbe ne uređuju materijalnu odgovornost posrednika, nego pretpostavljaju takvu odgovornost. Ograničenja odgovornosti [...] valja tumačiti široko te ona obuhvaćaju i davateljevu odgovornost za naknadu štete kao i kaznenu odgovornost ili odgovornost za kazne koje izriču upravna tijela.
- 19 Stoga je u slučaju ograničenja odgovornosti riječ o horizontalnom propisima koji se primjenjuju u svim pravnim područjima. Ako treba ocijeniti građanskopravno ili kaznenopravno pitanje u kontekstu posrednikove odgovornosti, mora se najprije ispitati prethodno pitanje postoji li uopće odgovornost u smislu odredaba Direktive 2000/31/EZ. Tek kada to horizontalno ispitivanje dovede do potvrdnog odgovora, postavlja se sljedeće pitanje postoji li odgovornost i prema trenutačno primjenjivim materijalnim propisima.
- 20 Oberster Gerichtshof (Vrhovni sud) smatra da narav izuzeća od odgovornosti kao horizontalnog propisa znači da je izuzeće na raspolaganju posredniku (s neutralnom ulogom) neovisno o tomu treba li povredu koja mu se stavlja na teret kvalificirati kao vlastitu povredu ili kao doprinos tuđoj povredu. To znači da davatelj mora imati mogućnost koristiti izuzeće od odgovornosti i kada je njegova aktivnost vlastito (koje je izveo sam) priopćavanje javnosti u smislu članka 3. stavka 1. Direktive 2001/29/EZ.

Četvrto prethodno pitanje (zahtjev za prestanak povrede i izuzeće od odgovornosti)

- 21 U skladu s člankom 14. stavkom 1. Direktive 2000/31/EZ (članak 16. ECG-a) davatelj usluge smještaja informacija na poslužitelju nije odgovoran za strane informacije ako nema stvarnog znanja o protuzakonitoj aktivnosti ili informaciji. Nije odgovoran za zahtjeve za naknadu štete ako mu nisu poznate okolnosti iz kojih bi bila vidljiva protuzakonita aktivnost ili informacija. Subjektivni element odnosi se, s jedne strane, na postojanje protuzakonite informacije. Stvarno znanje zahtijeva pozitivno znanje; poznate okolnosti zahtijevaju osnovanu sumnju, pri čemu je dovoljno neznanje zbog grube nepažnje. S druge strane, subjektivni element se također mora odnositi na protuzakonitost. Davatelj usluge smještaja informacija na poslužitelju mora znati za protuzakonitost. Stoga je pretpostavka da je protuzakonitost vidljiva za laika bez daljnjih istraživanja te da je on uvjeren da je sadržaj zabranjen. Ako su ispunjene subjektivne pretpostavke, davatelj

usluge smještaja informacija na poslužitelju mora žurno djelovati kako bi izbrisao te informacije ili onemogućio pristup informacijama.

- 22 Međutim, članci 12. do 14. Direktive 2000/31/EZ ne utječu na mogućnost suda ili upravnog tijela da u skladu s pravnim sustavom države članice od posrednika zahtijeva okončanje ili sprečavanje prekršaja. Time se i nadalje ne sprječava sudove da na temelju odgovarajućeg zahtjeva za prestanak povrede posredniku izdaju nalog za prestanak povrede zbog nezakonite aktivnosti ili informacije ili da ga obvežu na uklanjanje protuzakonitih informacija ili onemogućavanja pristupa informacijama ako postoje materijalno-pravne pretpostavke za zahtjev za prestanak povrede.
- 23 U skladu s pripremnim aktima za austrijski Zakon o elektroničkoj trgovini izuzeće od odgovornosti u skladu s člancima 12. do 14. Direktive 2000/31/EZ odnosi se samo na kaznenu ili upravno-kaznenu odgovornost kao i na odgovornost za naknadu štete posrednikâ. Izuzeće od odgovornosti nije na raspolaganju za sudske naloga za prestanak povrede. Stoga u slučaju naloga za prestanak povrede nije relevantno je li posrednik imao ili nije imao stvarno znanje o protuzakonitoj aktivnosti ili informaciji za koju je posredovao. Relevantno je isključivo je li u sudskom postupku objektivno dokazana povreda koja se posredniku stavlja na teret.
- 24 Za zahtjeve za prestanak povrede na temelju autorskih prava primjenjuje se u skladu s člankom 81. stavkom 1.a austrijskog Zakona o autorskim pravima sljedeća posebnost: Ako se protiv posrednika u smislu Direktive 2000/31/EZ podnese zahtjev za prestanak povrede i ako su ispunjene pretpostavke za izuzeće od odgovornosti, tužba se protiv posrednika može podnijeti tek nakon konkretne opomene.
- 25 Bundesgerichtshof (Savezni vrhovni sud, Njemačka) u odnosu na izuzeće od odgovornosti u skladu s člankom 14. stavkom 1. Direktive 2000/31/EZ u svojem zahtjevu za prethodnu odluku polazi od toga da se stvarno znanje (odnosno svijest u slučaju zahtjevâ za naknadu štete) davatelja usluge smještaja informacija na poslužitelju mora odnositi na konkretnu (aktualnu) protuzakonitu aktivnost ili informaciju koju mora ukloniti ili kojoj mora onemogućiti pristup u slučaju ako ima znanje, te da nije dovoljno da davatelj usluge smještaja informacija na poslužitelju općenito zna ili je svjestan da se njegove usluge koriste za bilo kakve protuzakonite aktivnosti. Međutim, Bundesgerichtshof (Savezni vrhovni sud) smatra da se izuzeće od odgovornosti odnosi i na zahtjeve za prestanak povrede te da operater internetske platforme koji nema stvarno znanje o protuzakonitoj aktivnosti ili informaciji nije odgovoran ni za prestanak povrede.
- 26 Stoga se postavlja pitanje postoji li u skladu s Direktivom 2000/31/EZ izuzeće od odgovornosti za posrednike i za zahtjeve za prestanak povrede (sudski nalozi za prestanak povrede). Pritom valja uzeti u obzir da se opomena koja se predviđa člankom 81. stavkom 1.a austrijskog Zakona o autorskim pravima ne može nužno izjednačiti sa stvarnim znanjem o protuzakonitoj aktivnosti ili informaciji jer se

može smatrati da se stvarno znanje stječe tek nakon što davatelj usluge smještaja informacija na poslužitelju provjeri sporni sadržaj (nakon primljene opomene). Ako se prihvati to stajalište, trebalo bi utvrditi da, unatoč opomeni, ne postoji obveza prestanka povrede ako bi izuzeće od odgovornosti bilo primjenjivo.

- 27 Oberster Gerichtshof (Vrhovni sud) smatra da tekst članka 14. stavka 3. Direktive, koji je formuliran identično kao iznimke iz članka 12. stavka 3. i članka 13. stavka 2. Direktive, govori u prilog potpunog izuzimanja sudskih naloga za prestanak povrede iz režima izuzeća od odgovornosti u skladu s člankom 14. stavkom 1. U skladu s time posebno se u članku 8. stavku 3. Direktive 2001/29/EZ i članku 11. trećoj rečenici Direktive 2004/48/EZ uređuju nalozi za prestanak povrede protiv posrednika.